

บทที่ 2

การศึกษาของชนชาติ อิบรู เฟอร์เซีย และกรีกโบราณ

การศึกษาของชนชาติอิบรู

ชนชาติอิบรู หรือมีชื่ออีก 2 ชื่อ คือ ยิว หรือ อินราเอไรท์ เป็นชนเผ่าเซมิติกเผ่าหนึ่งที่ยอมรับพวกอิตาไลท์ จึงมีหน้าตาแปลกกว่าชาวเซมิติก พื้นฐานของชาวอิบรูอยู่ทางดินแดนคานตะวันตกเฉียงใต้ของทะเลเมดิเตอร์เรเนียน อาณาเขตคานหนึ่งจกทะเลทราย อีกคานจกทะเล ชาวอิบรูไม่ชอบอยู่กับที่ ชอบเร่ร่อนไปในที่ต่าง ๆ ในที่สุดได้มาตั้งหลักแหล่งอยู่ที่ดินแดนกังกล่าวข้างต้น ซึ่งเรียกว่า คานาน หรือภายหลังเรียกว่าปาเลสไตน์ ตามเรื่องราวที่ปรากฏในพระคัมภีร์เก่านั้น พวกอิบรูเคยเข้าไปในอียิปต์และตกเป็นทาสของชาวอียิปต์อยู่ระยะหนึ่ง จนกระทั่งโมเสสได้นำชาวอิบรูอพยพหนีออกจากอียิปต์

เรื่องราวของอิบรู เป็นเรื่องราวที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นชนชาติที่เป็นที่มาของคริสตศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาที่มีคนนับถือมากมาย ผู้นำที่สำคัญของชาวอิบรู มีอยู่ 4 คน คือ อับราฮัม (Abraham) ยาซอบ (Jacob) โจเซฟ (Joseph) และโมเสส (Moses) บุคคลกังกล่าว ไคกล่าวไว้ในคัมภีร์ไบเบิล ทั้งสิ้น

การที่ชนชาติอิบรูอพยพเข้าสู่ดินแดนปาเลสไตน์ และได้รับอารยธรรมจากชนชาติคานานนั้น ทำให้อิบรูรู้จักปลูกบ้านเรือนอยู่อาศัยแทนการสร้างกระโจม รู้จักใช้ม้าทำเครื่องนุ่งห่มแทนการใช้หนังแกะ ตลอดจนการทำมาหากิน ในสมัยพระเจ้าโซโลมอน (Solomon) กษัตริย์องค์หนึ่งของอิบรู ชาติอิบรูเจริญรุ่งเรือง

ขึ้น มีการสร้างวิหารอย่างงดงาม แสดงถึงความเจริญอย่างสูงทางค่านิยมศิลปกรรม

ในสมัยโมเสส (Moses) ผู้นำที่สำคัญคนหนึ่งของฮีบรู และเป็นผู้นำให้ชนชาติฮีบรูหนีภัยจากอียิปต์มาเป็นพระเจ้าสูงสุด โมเสสได้อำนาจที่ได้รับบัญญัติ 10 ประการ มาจากพระเจ้า ซึ่งโมเสสได้ใช้บัญญัติ 10 ประการเป็นหลักในการปกครองและควบคุมศีลธรรม จรรยา ของชาวฮีบรู

บัญญัติ 10 ประการ ได้กำหนดไว้ดังนี้

1. ยอมนับถือพระเจ้าอื่น
2. ห้ามบูชารูปเคารพ
3. ห้ามเอยนามพระเจ้าโดยขาดความเคารพ
4. ทำงานให้เสรีจใน 6 วัน วันที่ 7 คือวันอาทิตย์ ให้ถือเป็นวันพักผ่อน อย่าทำงานใด ๆ
5. จงนับถือบิดามารดาของตน
6. ห้ามฆ่าสัตว์
7. ห้ามประพฤติผิดในกาม
8. ห้ามลักขโมย
9. ห้ามเป็นพยานเท็จ
10. ห้ามอยากได้หรือยึดเอาสมบัติของเพื่อนบ้านมาเป็นสมบัติของตน

นอกจากบัญญัติ 10 ประการแล้ว ในจุดหมายของโมเสสยังมีบทบัญญัติว่า "ถ้าหากว่าเป็นเหตุให้เกิดอันตรายประการใดก็ให้วินิจฉัยดังนี้ คือ ชีวิตแทนชีวิต กายแทนกาย พันแทนพัน มือแทนมือ เท้าแทนเท้า ไหมแทนไหม แผลแทนแผล รอยตีแทนรอยตี" ในกลุ่มชนทุกชั้นที่กระทำความผิด ไม่มีการให้อภิสิทธิ์ ชนชั้นสูง

ชนชั้นกลาง ชาวนา และทาส มีสิทธิเท่าเทียมกันตามกฎหมายทุกประการ และ จะถูกลงโทษรุนแรงตามความผิด ความผิดการทําคอบแทนเช่นเดียวกัน

เมื่อชนชาติฮิบรูเปลี่ยนสภาพจากการชอบรบจนเร่ พเนจร มาตั้งถิ่นฐาน อยู่ในเมือง ไคสร้างความสะดวกแก่คนต่าง ๆ ขึ้นมา เกมชนชาติฮิบรูไม่รู้จักการอ่าน ไม่มีหนังสือ ก็ใคร่รู้จักการอ่านและการเขียนโดย เขียนบนแผ่นดินเหนียวและเปลี่ยน มาเขียนลงบนกระดาษปาปิรัส รู้จักการใช้ปากกาและใช้หมึกเหมือนชนชาติอียิปต์ สำหรับตัวอักษรนั้น ชาวฮิบรูได้ดัดแปลงตัวอักษรของชนชาติอาระเบียและฟินิเซียน มาใช้ สิ่งที่ชาวฮิบรูได้ให้ไว้เป็นมรดกที่สำคัญที่สุดแก่ชาวโลกคือ ศาสนาและวรรณคดี เกมที่เกี่ยวชาวฮิบรูนับถือเทพเจ้าหลายองค์เหมือนชนเผ่าโบราณชาติอื่น ๆ ภายหลัง ได้เปลี่ยนไปนับถือพระเจ้าประจำหมู่บ้านของคนคือ ยาวะห์ หรือยะโฮวาท์ ใน ราวปี 750 ก่อนคริสตกาล วรรณคดีชิ้นสำคัญของพวกฮิบรู คือ พระคัมภีร์เดิม โดยรวบรวมจาก ระเบียบ ประเพณี ประวัติศาสตร์ สุภาษิต บทเพลงสวด ตลอดจนคำทำนายต่าง ๆ ที่เขียนสรรเสริญพระเป็นเจ้าของตน พระคัมภีร์เดิม รวมกับพระคัมภีร์ใหม่ เรียกว่า พระคัมภีร์ไบเบิล ซึ่งเป็นคัมภีร์ของศาสนาคริสต์ พระคัมภีร์จารึกเป็นภาษายิวหรือภาษาฮิบรูโบราณ ภายหลังชาวฮิบรูหันมาใช้ภาษากรีก ซึ่งใช้กันแพร่หลายในขณะนั้น จึงเป็นเหตุให้คนฮิบรูจำนวนมากล้มภาษาฮิบรู อันเก่าแก่ของตน คัมภีร์เดิมจึงถูกแปลเป็นภาษากรีก โดยมีนักปราชญ์ 70 คน เป็นผู้ร่วมกันแปลระหว่างศตวรรษที่ 3 และ 2 ก่อนคริสตกาล

พระคัมภีร์เดิมมีอยู่รวมทั้งสิ้น 39 ตอน แบ่งออกเป็นภาคหรือหมวดใหญ่ ได้ 3 หมวด คือ

1. โครานท์ หรือกฎบัญญัติ ได้แก่งานหนังสือ 5 ตอนแรกของพระคัมภีร์

เดิม คือ คัมภีร์ 5 เล่มของโมเสส เริ่มตั้งแต่พระเจ้าได้สร้างสวรรค์และโลก
โลกไม่มีรูปร่างและว่างเปล่า มีความมืดมนอยู่เหนือพื้นน้ำ และพระวิญญาณของ
พระเจ้าได้เคลื่อนไหวอยู่เหนือน้ำนั้น

"พระเจ้าจึงตรัสว่า จงมีความสว่าง ความสว่างก็เกิดขึ้น พระเจ้าทรง
เห็นว่าความสว่างนั้นดี จึงทรงแยกความสว่างออกจากความมืด" ส่วนมากในคัมภีร์
เป็นเรื่องของบัญญัติ 10 ประการ ต่อมาโมเสสได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับแนวปฏิบัติคือ
พระเป็นเจ้าผู้ยิ่งใหญ่ คือ พระยะโฮวาห์ พระคัมภีร์ก่อนนี้ถือว่ามีความสำคัญต่อชีวิต
ชาวยิว

2. โปเรเฟต รวมเรื่องเกี่ยวกับความเป็นมาของศาสนา พยากรณ์
คำสั่งสอนของศาสดาพยากรณ์ เป็นต้น

3. ไรคิงส์ เป็นเรื่องเบ็ดเตล็ดเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ บทกลอน
กามิกา ปรัชญา บทสวด และบทเพลงของไซโลมอน อันแสดงถึงปรัชญาแห่งชีวิต
ความรักและหนทางแห่งการพ้นทุกข์ เป็นต้น

คัมภีร์ใหม่เป็นที่ให้กำเนิดศาสนาคริสต์ียน ประกอบด้วยประวัติของ
พระเยซู และคำสั่งสอนของพระองค์ ซึ่งเขียนโดยสาวก 4 ท่าน รวมเรียกว่า
พระกิตติคุณ ประวัติการตั้งคริสตจักรในประเทศต่าง ๆ ซึ่งรวมอยู่ในหนังสือกิจการ
และจดหมายเหตุนของสาวกคนสำคัญต่าง ๆ เช่น เซนต์ปอล บทสวดทนายของพระคัมภีร์
เป็นคำพยากรณ์ถึงวันสิ้นโลก ซึ่งปรากฏเป็นนิมิตแก่ เซนต์จอห์น

คำสั่งสอนของพระเยซูบริสุทธิ์และเป็นความจริงมากกว่าพระคัมภีร์เก่า
เพราะถือว่าเป็นคำสั่งสอนที่สมบูรณ์และหลังสุด ตามความเชื่อของผู้ที่มีถือศาสนาคริสต์
นั้น ถือว่าทรงเป็นลูกพระเจ้า ทรงเป็นพระเจ้าเสด็จลงมาปรากฏพระองค์ในรูป

กายมนุษย์ และทรงได้รับทุกข์ทรมานแสนสาหัสยิ่งกว่ามนุษย์ทั้งปวง พระองค์ทรงยอมถูกตรึงไม้กางเขนเพื่อทรงไถ่บาปของมนุษย์ พระเยซูทรงเห็นว่าพระองค์เป็นพระบุตรของพระเจ้า ทรงยกพระบิดาของพระองค์ว่าเป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์และทรงยกมนุษย์ที่จะประหารรางวัลแก่คนที่ทำดี และเป็นพระบิดาที่จะประหารอภัยแก่คริสตศาสนิกชนที่ยอมรับและมีความศรัทธาในพระองค์ ถือว่าพระเยซูเป็นผู้แทนของพระเจ้า ถ้อยคำใด ๆ ที่พระเยซูคริสต์ หรือแม่สาวกของพระเยซูที่จัดเข้ามาในพระคัมภีร์ใหม่ล้วนเป็นคำที่พระเจ้าคลาไจน์ให้ทุกทั้งสิ้น ไม่ใช่พูดเอง ศาสนาคริสต์เอกเทวนิยมตอนแรกสอนให้เคารพบูชาในเทพเจ้าองค์เดียว แต่ภายหลังกลับให้เคารพบูชา ไทรเอกานุภาพ คือ พระบิดา (พระเจ้า) พระบุตร (พระเยซู) พระจิต (พระวิญญาณ) และพยายามอธิบายให้รวมเป็นหนึ่ง นับเป็นสิ่งเคารพสูงสุดในศาสนาคริสต์

ส่วนงานทางสถาปัตยกรรมนั้น ปรากฏว่าชนชาติอิบรูไม่มีสิ่งก่อสร้างที่แสดงลักษณะของชนชาติโดยเฉพาะ ไค้ลอกเลียนแบบมาจากอียิปต์ ฟินีเซียน และอัสซีเรีย

การศึกษาของชนชาติเปอร์เซีย (Persia)

ชนชาติเปอร์เซีย เป็นชนชาติที่แตกแขนงออกมาจากชนชาติอิหร่าน ทั้งหลักฐานอยู่ทางดินแดนด้านตะวันออกเฉียงใต้ของภูเขาสาโกรส (Sagros) ซึ่งอยู่ทางเหนือของอ่าวเปอร์เซีย เป็นดินแดนที่อุดมสมบูรณ์ แต่ชนชาติเปอร์เซียไม่เคยสร้างความเจริญไว้มากนัก ยังไม่มีหนังสือใช้ในชาติของตน บิคามารคา ชาวเปอร์เซียอบรมลูกของตนให้เป็นคนซื่อตรง และเป็นทหารที่ดี เด็กแรกเกิดจนถึงอายุ 5 ขวบจะอยู่ในความดูแลของมารคา การศึกษาอบรมเด็กเล็กจนถึงอายุ

20 ปี จะอบรมสิ่งสำคัญ อยู่ 3 ประการ คือ ซึมา ยิงชุน และพูดความจริง

ความจริงทางค่านิยมของเปอร์เซีย นั้น ไม่มีอะไรที่แสดงถึงลักษณะของเปอร์เซียโดยเฉพาะ ศิลปกรรมส่วนใหญ่เลียนแบบมาจากอียิปต์บ้าง อัสสิเรียบ้าง

เปอร์เซียในยุคที่เข้าครอบครองนครบาบิโลนนั้น ได้รับเอาอารยธรรมดั้งเดิมมากมาย นับตั้งแต่ การใช้ภาษาอาระบิก ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้ติดต่อกันมา การเขียนหนังสือ รู้จักนำกระดาษไปปรีสมาใช้เขียน รู้จักใช้หมึก ค้วยเหตุที่ชนชาติเปอร์เซียใช้ภาษาอาระบิก จึงใช้ภาษาอาระบิกเป็นหลักในการศึกษาค้นคว้า 29 ตัว ขึ้นเป็นอักษรประจำชาติเปอร์เซีย ทำให้ชาติเปอร์เซียซึ่งไม่เคยมีหนังสือมาก่อน ได้มีหนังสือใช้ในสมัยนี้

ค่านิยมปกครองประเทศเปอร์เซียในสมัยพระเจ้าคาไรอัส ได้แบ่งเป็น 20 รัฐ มีผู้สำเร็จราชการ หรือข้าหลวงออกไปดูแล และยังจัดแบ่งความรับผิดชอบย่อย ๆ ไปอีก แสดงให้เห็นถึงการมีระบบการปกครองที่มีระเบียบ ประชาชนมีหน้าที่ส่งส่วยภาษีอากรให้แก่พระเจ้าแผ่นดิน บางรัฐส่งพืชพันธุ์ธัญญาหารเป็นภาษีแทนเงินตรา ประเทศที่รู้จักทำเงินตราใช้ในสมัยนั้นมี บาบิโลน อียิปต์และเปอร์เซีย การใช้เงินตราของเปอร์เซียเริ่มในสมัยพระเจ้าคาไรอัส ทรงริเริ่มให้รัฐและประเทศที่อยู่ในปกครองทำเงินตราใช้ในการแลกเปลี่ยนซื้อขาย ซึ่งมีประโยชน์ในทางเศรษฐกิจของประชาชนและประเทศเป็นอย่างมาก

ค่านิยมศิลปกรรมและการก่อสร้าง ชาวเปอร์เซียได้ถ่ายทอดมาจากชาวบาบิโลน อัสสิเรีย และอียิปต์ ถาวรวัตถุที่สวยงามที่เป็นมรดกตกทอดให้เห็นอยู่ในปัจจุบัน ล้วนแต่เอาแบบอย่างจากชนชาติอื่นทั้งสิ้น

1	π	π	ε	κ	-	ν	ε	κ	κ	π	κ	κ	π	κ	ν
2	ν	ε	π	ε	π	ε	ν	κ	κ	π	κ	κ	π	κ	π
3	κ	κ	π	κ	π	ε	κ	π	π	κ	κ	π	κ	κ	ν
4	π	ε	κ	κ	π	ε	κ	π	π	κ	κ	π	κ	κ	ν
5	π	ε	κ	κ	π	ε	κ	π	π	κ	κ	π	κ	κ	ν
6	κ	κ	π	κ	π	ε	κ	π	π	κ	κ	π	κ	κ	ν
7	π	ε	κ	κ	π	ε	κ	π	π	κ	κ	π	κ	κ	ν
8	κ	κ	π	κ	π	ε	κ	π	π	κ	κ	π	κ	κ	ν
9	κ	κ	π	κ	π	ε	κ	π	π	κ	κ	π	κ	κ	ν

B

1	κ	κ	π	κ	π	ε	κ	π	π	κ	κ	π	κ	κ	ν
2	ν	ε	π	ε	π	ε	ν	κ	κ	π	κ	κ	π	κ	π
3	ε	κ	κ	π	κ	π	ε	κ	π	π	κ	κ	π	κ	ν
4	π	ε	κ	κ	π	ε	κ	π	π	κ	κ	π	κ	κ	ν

ตัวอักษรเพนเซียและกรีกโบราณ ซึ่งเป็นเจ้าของอักษรลาตินและอังกฤษ

การศึกษาในสมัยกรีก

คำว่า "กรีก" เป็นคำที่พวกโรมันใช้เป็นครั้งแรก โดยใช้เรียกอารยธรรมเก่าแก่ทางตอนใต้ของแหลมอิตาลี ชาวกรีกเรียกตัวเองว่า "เฮลีนส์" เรียกบ้านเมืองของตนว่า "เฮลัส" และเรียกอารยธรรมว่า "เฮเลนิก" อารยธรรม "เฮเลนิก" คืออารยธรรมกรีกที่ปรากฏในประเทศกรีซบนแผ่นดินตอนใต้ของแหลมอิตาลี ซิซิลี ฝั่งตะวันตกของเอเชียไมเนอร์ และเกาะต่าง ๆ ในทะเลเอเจียน กรีกในสมัยโบราณประกอบด้วยดินแดนกรีซบนแผ่นดินใหญ่เกาะต่าง ๆ ในทะเลเอเจียน และบริเวณฝั่งทะเลเอเจียนหรือฝั่งตะวันตกของเอเชียไมเนอร์ ซึ่งนิยมเรียกว่า นครรัฐไอโอเนียน รวมเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 5 หมื่นตารางไมล์ ดินแดนส่วนใหญ่ของจำนวนเนื้อที่ทั้งหมด คือประมาณ 4 ใน 5

คือ ดินแดนกรีซบนดินแดนขนาดใหญ่ในทวีปยุโรป ดินแดนตอนนี้แบ่งออกเป็นภาคใหญ่ ๆ
ได้ 3 ภาค คือ

1. กรีซภาคเหนือ ได้แก่ แคว้นมาซิโดเนีย เทสซาลี เอไพรัส
รวมอาณาบริเวณประมาณครึ่งหนึ่งของดินแดนกรีซบนดินแดนขนาดใหญ่ในสมัยคลาสสิก
ไม่นิยมรวมมาซิโดเนีย เป็นส่วนหนึ่งของกรีซ

2. กรีซภาคกลาง ได้แก่บริเวณซึ่งเป็นเนินเขาสูงระหว่างกรีก
ภาคกลางและอ่าวคอริน บริเวณนี้มีสถานที่สำคัญ ๆ ในประวัติศาสตร์กรีกอยู่หลาย
แห่ง อาทิเช่น นครเทบีส นครเคลฟี เทอร์มอปีเล และยอกเซาฟานาซุส
อันเป็นที่สิงสถิตย์ของเอปิโลสุรียเทพ ทรงปลายสุกก้านตะวันออกของบริเวณนี้
คือแคว้นอัครติคะ เป็นสถานที่ตั้งของเมืองหลวง คือ นครเอเธนส์ ซึ่งเป็นที่กำเนิด
อารยธรรม ศิลปวิทยาการ ปรัชญา และระบอบการปกครองที่มีชื่อเสียงอย่างมาก

3. เพลอปอนเนซุส ได้แก่บริเวณคาบสมุทร ซึ่งอยู่ทางตอนใต้
อ่าวคอริน เป็นบริเวณที่เชื่อมติดกับกรีซภาคกลางและภาคเหนือด้วยคอคอดคอริน
ซึ่งมีความกว้างประมาณ 30 ไมล์ ใต้บริเวณคอคอดคอรินลงมาคือที่ตั้งของเมือง
อาร์กอลิส ซึ่งเป็นศูนย์กลางของอารยธรรมกรีกที่เจริญขึ้นเป็นครั้งแรก ใจกลาง
ของคาบสมุทรแห่งนี้เป็นที่ตั้งของนครสปาร์ตา ซึ่งมีชื่อเสียงมากในด้านการรบ
และการทหาร สำหรับเมืองโอลิมเปียซึ่งเป็นที่ยังสถิตย์ของบรรดาเทพเจ้ากรีก
อยู่ติดกับฝั่งทะเลไอโอเนียด้านตะวันตกของคาบสมุทรเพลอปอนเนซุส

การศึกษาในสมัยกรีกนั้น เพลโตและอริสโตเติลได้ให้นิยามของการ
ศึกษาไว้ว่า การศึกษาคือ การเรียนรู้ในสิ่งที่เราอาจจะชอบหรือไม่ชอบก็ได้ และ
บางสิ่งอาจถูกหรือผิด และการสอนบางอย่างอาจเป็นจริงหรือบางอย่างอาจเป็นเท็จ

การศึกษาและอบรมนั้นเริ่มตั้งแต่ช่วงแรก ๆ ของวัยเด็ก และยังคงดำเนินไปจนถึงวันตาย แม่ พ่อ คนเลี้ยงเด็กและครูจะต้องช่วยกันเอาใจใส่ในการพัฒนาของเด็ก ตั้งแต่เด็กเริ่มสามารถที่จะเข้าใจสิ่งที่ถูกสอนมาจนเด็กสามารถเข้าใจได้ดี การศึกษาในยุคสมัยนั้นรัฐเป็นผู้กำหนดให้ฟังคำกล่าวของเพลโตว่า "รัฐได้กำหนดให้เขาเรียนกฎหมาย และใช้ชีวิตตามแบบที่โคกระเตรียมไว้ ไม่ใช่ปล่อยให้ตามอำเภอใจของตน เช่นการเขียนเริ่มด้วยครูสอนให้เขียนโดยการลากเส้นด้วยรูปแบบที่ให้กับผู้เริ่มเรียนใหม่ ๆ จากนั้นจะให้ให้นักเรียนลากเส้นตามรูปแบบนั้น"

I	II	III	IV	V
PHENICIAN	EARLY GREEK read from right to left	LATER GREEK read from left to right	LATIN	ENGLISH
Α	A	A	A	A
Β	B	B	B	B
Γ	Γ	Γ	CG	C.G
Δ	Δ	Δ	D	D
Ε	Ε	Ε	E	E
Υ	Υ	Υ	FV	F.V.U
Ζ	Ζ	Ζ	..	Z
Η	Η	Η	H	E.H
Θ	Θ	Θ	..	TH.PH
Ι	Ι	Ι	I	I
Κ	Κ	Κ	..	K.KH
Λ	Λ	Λ	L	L
Μ	Μ	Μ	M	M
Ν	Ν	Ν	N	N
Ξ	Ξ	Ξ	X	X
Ο	Ο	Ο	O	O
Π	Π	Π	P	P
Ρ	Ρ	Ρ	..	S
Ϛ	Ϛ	Ϛ	Q	Q
ϛ	ϛ	ϛ	R	R
Ϝ	Ϝ	Ϝ	S	S
ϝ	ϝ	ϝ	T	T

อักษรเฟนิเซียนและกรีกโบราณ

letters							letters						
capital	lower-case	combinations	name	equivalent	approximate pronunciation		capital	lower-case	combinations	name	equivalent	approximate pronunciation	
				EB preferred	alternatives						EB preferred	alternatives	
A	α, α*		alpha	a	bother		Π	π		pi	p		pin
		αι		ae in proper nouns, ai in common words	e	ice	P	ρ		rho	initial, rh; medial, r		rose
		αυ		au		now			ρρ		rrh		arrow
B	β		beta	b	baby		Σ	σ, σ†		sigma	s		sand
I	γ Γ		gamma	g	go		T	τ		tau	t		tie
		γγ		ng		angle	Υ	υ		upsilon	y	u	Fr. tue
		γκ		nk	nc	ink			υι		ui		we
		γξ				thanks	Φ	φ, φ*		phi	ph		fifty
		γχ		nch	nkh	Ger. München	X	χ		chi	ch	kh	Ger. Buch
Δ	δ, δ*		delta	d	dog		Ψ	ψ		psi	ps		perhaps
E	ε		epsilon	e	hot		Ω	ω		omega	ō	o	bone
		ει		ei	e or i	day	numerals						
		ευ		eu		fury	Greek	Arabic	Greek	Arabic	Greek	Arabic	
Z	ζ		zeta	z	adz		α'	1	ιε'	15	ο'	70	
H	η		eta	ē	e	day	β'	2	ις'	16	π	80	
		ηυ		ēu	eu	youth	γ'	3	ιζ'	17	ρ, ρ†	90	
Θ	θ, θ*		theta	th	thin		δ'	4	ιη'	18	ρ'	100	
I	ι		iota	i	even or pin		ε'	5	ιβ'	19	σ'	200	
K	κ		kappa	c in proper nouns, k in common words	kin		ς, ς†	6	κ'	20	υ'	300	
							ζ'	7	κα'	21	φ'	400	
Λ	λ		lambda	l	lily		η'	8	κβ'	22	φ'	500	
M	μ		mu	m	maim		θ'	9	κγ'	23	χ'	600	
N	ν		nu	n	not		ι'	10	κδ'	24	ψ'	700	
Ξ	ξ		xi	x	ax		ια'	11	λ'	30	ω'	800	
O	ο		omicron	o	obey		ιβ'	12	μ'	40	ξ, ξ†	900	
		οι		oe in proper nouns, oi in common words	oe	boy	ιγ'	13	ν		,α	1,000	
		ου		ou		food	ιδ'	14	ξ'	ii			

modern European	Latin	runes	Greek	Cyrillic	Glajolitic
A	A	ᚠ	Α	А	⋈
B	B	ᚢ	Β	Б (b) В (v)	⋈⋈
C	U	ᚨ ᚫ ᚭ	Ϙ Λ	Г	⋈
D	D	ᚩ ᚱ ᚲ ᚳ ᚴ ᚾ ᚿ	Δ Δ @	Δ	⋈
E	E	ᚷ ᚸ ᚹ	Ε	Е	⋈
F	F	ᚺ ᚻ ᚼ ᚽ	Ϝ Ϝ	Ф	⋈
G	G	ᚷ ᚹ			
H	B	ᚨ ᚫ ᚭ ᚮ ᚯ	H	Н (h)	⋈ Т
I	I	ᚱ	I	І (i)	⋈ М (g)
J					
K	Y	ᚷ	κ	К	⋈
L	U	ᚨ	λ	Λ	⋈
M	X	ᚨ	μ	М	⋈
N	Z	ᚨ ᚫ ᚭ ᚮ ᚯ	ν	Н	⋈
O	O	ᚨ ᚫ ᚭ ᚮ ᚯ	ο ο	О	⋈
P	I	ᚨ ᚫ ᚭ ᚮ ᚯ	ρ	П	⋈
Q	Q		ϙ	Q	
R	P	ᚨ ᚫ ᚭ ᚮ ᚯ	ρ	Р	⋈
S	S	ᚨ ᚫ ᚭ ᚮ ᚯ	ς	С	⋈
T	T	ᚨ ᚫ ᚭ ᚮ ᚯ	τ	Т	⋈
U	V	ᚨ ᚫ ᚭ ᚮ ᚯ	υ		
V					
W					
X	X	ᚨ ᚫ ᚭ ᚮ ᚯ	χ	Х (h)	⋈
Y	Y	ᚨ ᚫ ᚭ ᚮ ᚯ		У (u)	⋈
Z	Z	ᚨ ᚫ ᚭ ᚮ ᚯ	ι	Ц (s) Ч (z)	⋈
NG		ᚨ ᚫ ᚭ ᚮ ᚯ	≡ +		⋈
value	osncst chsh u	y	ı é g u o a x e e y e	o y e y e li ps 0 (n f)	
Cyrillic	ъ ч ц ш з	ъ ѡ ѣ	ѣ ю з к а а а ѣ ѣ ѣ ѣ ѣ ѣ		
Glajolitic	0 8 V T W 8	8 T 8 8 8 8 8 A F		ε x 2 2	

รูปตัวอักษรของยุโรปสมัยใหม่ ลาคิน รูนิก

กรีก ไชลีนลิต กลาโกลิติก

การศึกษาของกรีกโบราณแบ่งออกเป็น 2 ยุค คือ

ยุคเก่า เป็นการศึกษาที่เริ่มมีมาแต่แรกจนถึงสมัยที่กรีกรบชนะเปอร์เซีย

ยุคใหม่ เริ่มตั้งแต่สมัยที่กรีกรบชนะเปอร์เซีย คือ 479 ปีก่อนคริสตกาล จนถึงสิ้นสมัยกรีก

การศึกษายุคเก่า นั้นแบ่งออกเป็นยุคเก่าตอนต้นและยุคเก่าตอนปลาย การศึกษายุคเก่าตอนต้นหรือเรียกว่าการศึกษายุคไฮเมอร์ การศึกษาแบ่งแยกออกตามชนชั้น กล่าวคือ เจ้าผู้ครองรัฐ เจ้านาย ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ นักรบและอัศวิน จะได้รับการศึกษาอย่างดี เป็นการสอนให้รู้จักมารยาทที่ดี มีศีลธรรมจรรยา พுகจาสุภาพเรียบร้อย มีสติปัญญา และไหวพริบในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ สอนให้มีความรู้ความดนตรี ก็สำคัญ ๆ เช่น ยิงธนู ซี่มา วายน้ำ เป็นต้น มีครูพิเศษเป็นผู้ให้ความรู้ สำหรับชนชั้นที่ไร้แรงงาน หรือค้าขายจะศึกษาที่บ้าน โดยศึกษาจากพ่อแม่ ญาติ หรือเพื่อนบ้าน เด็กให้รู้จักทำมาหากิน และโดยส่วนรวมจะมีการสั่งสอนให้ชนในชาติ มีความสุภาพ เคารพยำเกรงผู้ใหญ่ รู้จักเคารพเสรีภาพส่วนบุคคล

การศึกษายุคเก่าตอนปลาย เป็นการศึกษาที่แตกต่างกันของชน 2 เผ่า คือ การศึกษาแบบสปาร์ตา ซึ่งอยู่ตอนใต้ และการศึกษาแบบเอเธนส์ ซึ่งอยู่ทางตอนเหนือ ลักษณะการศึกษาของคนทั้ง 2 เผ่าแตกต่างกันดังนี้

การศึกษาของสปาร์ตา

ความมุ่งหมายของการศึกษา คือ การอบรมให้ชายชาวสปาร์ตามีความเข้มแข็ง อคทน กล้าหาญ เพื่อเป็นทหารที่ดี ทุกคนต้องสละชีวิตเพื่อชาติ รัฐเป็นผู้จัดการอบรมและวางกฎเกณฑ์ให้ปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เด็กผู้ชายตั้งแต่เกิดจนถึง

อายุ 7 ขวบ จะอยู่ในความดูแลของมารดา มารดาจะอบรมสั่งสอนให้เป็นคนมี
คุณธรรม มีมารยาท มีความอดทน และมีความรักชาติ เมื่อเด็กชายอายุได้ 8 ขวบ
เจ้าหน้าที่ของรัฐจะนำไปเข้าโรงเรียนของรัฐ (Public Barrack)
แบ่งออกเป็น 3 ชั้น คือ

1. เริ่มตั้งแต่อายุ 7 - 12 ปี
2. เริ่มตั้งแต่อายุ 13 - 15 ปี
3. เริ่มตั้งแต่อายุ 15 - 18 ปี

วิชาที่ศึกษาในชั้นเรียน คือ วิชาดนตรี (Music) และการออกกำลังกาย (Gymnastic) เล่นกีฬา เพื่อฝึกฝนให้ร่างกายแข็งแรง ว่องไว
และอดทน

นอกจากนั้นยังสอนให้ อ่าน เขียน ท่องกาพย์ของโฮเมอร์ สอนให้
สวนคมนต์และนับถือเทพเจ้า มีการฝึกอบรมกิริยามารยาท ให้มีความรู้และเป็น
พลเมืองที่ดี

อายุระหว่าง 18 - 20 ปี จะฝึกวิชาทหาร เพื่อเตรียมตัวเป็นทหาร
ที่ดีของชาติ

อายุ 20 - 30 ปี ให้เป็นทหารตามชายแดน

อายุ 30 - 50 ปี ชายสปาร์ตาจะมีครอบครัวได้ แต่ต้องประจำอยู่ตาม
กองทหารในเวลากลางคืน และจะปลดจากประจำการ เมื่ออายุ 50 ปี ซึ่งจะมี
หน้าที่อบรมเยาวชนรุ่นหลังต่อไป

ส่วนหญิงชาวสปาร์ตา จะได้รับการเลี้ยงดู และอบรมสั่งสอนอยู่ที่บ้าน
มีการฝึกฝนให้ร่างกายแข็งแรง ฝึกให้มีกิริยามารยาทที่ดี รู้จักขนบธรรมเนียม
ประเพณี รู้จักการเข้าสังคม และฝึกหัดเพื่อเป็นแม่ที่ดี

วิธีการศึกษาและอบรมต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าชาวสปาร์ต้าเฝ้าฝึกคนให้เป็นทหารที่เข้มแข็งเพียงอย่างเดียว ไม่ได้ให้การศึกษาด้านศิลปวิทยาการ พาณิชยกรรม และคานอุตสาหกรรม แก่ชาวสปาร์ต้าเลย ทำให้ศิลปวิทยาการต่าง ๆ ไม่เจริญ สำหรับการประกอบอาชีพนั้นชายชาวสปาร์ต้าจะประกอบอาชีพอย่างเดียว คือ การเป็นทหารเท่านั้น แม้แต่การประกอบอาชีพเพาะปลูกในที่ดินของตนเอง ชายสปาร์ต้ายังลงมือทำเองไม่ได้ จึงให้พวกไพร่หรือพวกเฮลลอคทำแทน สปาร์ต้าไม่สนับสนุนให้พลเมืองเกินทางออกนอกรัฐ และประกาศห้ามมิให้มีการค้าขายกับโลกภายนอกอีกด้วย ศิลปวิทยาการด้านอื่น ๆ ก็ไม่ได้รับการส่งเสริม ซึ่งตรงกับความประสงค์ของผู้ที่จักวางระเบียบนี้ สปาร์ต้ามิได้มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สิ่งที่เราเรียกว่าอารยธรรมกรีกในยุคที่เรียกว่ายุคทองเลย

ความเจริญทางศิลป วรรณกรรม ปรัชญา และความรู้ด้านวิทยาศาสตร์แขนงต่าง ๆ ซึ่งชาวกรีกตั้งไว้เป็นมรดกแก่ชนรุ่นหลัง ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ชาวเอเธนส์ตั้งไว้ทั้งสิ้น

การศึกษาของเอเธนส์

แม้ชาวเอเธนส์จะเป็นชนชาติเดียวกับชาวสปาร์ต้า แต่มีลักษณะแตกต่างกับชาวสปาร์ต้าโดยสิ้นเชิง

นครเอเธนส์ ซึ่งเป็นเมืองสำคัญของกรีกโบราณนั้น นักประวัติศาสตร์เปรียบเทียบเมืองหลวงของกรีกในยุคโบราณ ตั้งอยู่ห่างจากฝั่งทะเลลึกเข้าไปภายในประมาณ 4 - 5 ไมล์ ทำให้เหมาะกับการค้าขาย ไม่เหมาะกับการเพาะปลูก การค้าของกรีกได้ขยายไปทั่วแถบฝั่งทะเลเมดิเตอร์เรเนียน โคนนำสินค้าประเภทโลหะ ไม้ และเครื่องดินเผาไปขาย และซื้อสินค้าที่ประเทศตนยังไม่มีกลับมา

จากการคิดต่อค้าขายทำให้ชาวเอเธนส์รู้จักนำเครื่องโลหะบรอนส์ โดยการหล่อ
รู้จักการวากลวดลายต่าง ๆ ซึ่งเป็นศิลปะแห่งชาติ โดยมีได้เลียนแบบจากชนชาติอื่น

ชาวเอเธนส์ได้สร้างความสำเร็จทางอารยธรรมและวัฒนธรรมที่สำคัญ
อย่างมากมาย ด้านหนังสือก็มีหนังสือใช้ มีการเล่นกีฬา มีสนามกีฬา ณ หุ่น
โอลิมเปีย (Olympia) ใช้สำหรับแข่งขันกีฬาของชาวเอเธนส์ รู้จักเล่นดนตรี
และการละคร ด้านการก่อสร้างก็มีความเจริญก้าวหน้าอย่างมาก มีการก่อสร้าง
บ้านเรือนและที่ทำงานของรัฐบาลด้วยหิน บางแห่งมีการใช้หินอ่อนก่อสร้างด้วย
ส่วนวิทยาการด้านอื่น ๆ เช่น คณิตศาสตร์ ก็มีการศึกษาค้นคว้าและสามารถ
ทำนายได้ว่าจะเกิดสุริยุคราสเมื่อไร ความสำเร็จของกรีกดังกล่าวมานั้นมีความสำคัญ
แก่ชาวยุโรปเป็นอันมาก อารยธรรมของกรีกนับได้ว่าเป็นปฐมอารยธรรมของยุโรป
ทั้งนี้เพราะกรีกเป็นชาติแรกที่นำเอาความสำเร็จของเอเชียไปเผยแพร่ให้ยุโรป
และนำความสำเร็จของยุโรปไปเผยแพร่ให้เอเชีย

การศึกษาของเอเธนส์ เจริญขึ้นในสมัยศตวรรษที่ 5 และ 4 ก่อน
คริสตกาล การศึกษามุ่งเน้นให้ชาวเอเธนส์มีความรักชาติ รักประชาธิปไตย
รู้จักหน้าที่ของตน รู้จักขนบธรรมเนียมประเพณี มีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์
สุจริต ชาวเอเธนส์มีความพอใจในการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งมีความ
แตกต่างจากประชาธิปไตยในสมัยปัจจุบัน เป็นต้นว่าสิทธิในการปกครองจำกัดอยู่
เพียงหนึ่งในหกของจำนวนพลเมืองทั้งหมด หญิงชาวเอเธนส์ไม่มีสิทธิหรือหน้าที่
ใด ๆ นอกบ้าน ชายชาวเอเธนส์แต่ละคนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการออก
กฎหมายด้วยตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องเลือกผู้แทนขึ้นมา เนื่องจากชายที่มีสิทธิเป็น
ราษฎรมีจำนวนเพียงหนึ่งในสามของพลเมืองทั้งหมดเท่านั้น อีกสองในสามนั้นเป็น
คนต่างดาวซึ่งไปเป็นชาวกรีกที่มาจากนครรัฐอื่น ๆ ชาวต่างชาติและพวกทาส

ชนพวกนี้ไม่มีสิทธิเป็นชาวเอเธนส์

การจัดการศึกษาของเอเธนส์ จัดเป็น 3 ระยะ คือ

1. การศึกษาในระยะแรก เริ่มตั้งแต่เกิดจนถึงอายุ 7 ปี เด็ก ๆ ที่มีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์จะมีแม่และคนเลี้ยงคอยดูแล จนกระทั่งอายุได้ 7 ปี แม่และครูเป็นผู้วางรากฐานการศึกษาของเด็ก โดยใช้การเล่นนิทานและชี้แนะ เด็กให้เขามาสู่จารีต ซึ่งเห็นได้จากพิธีฉลองของรัฐและศาสนา การศึกษาของเด็กชาวเอเธนส์จะจำกัดเฉพาะเด็กที่เกิดในตระกูลสูงเท่านั้น สำหรับเด็กหญิงจะไม่ได้รับการศึกษา ส่วนเด็กที่อยู่ในตระกูลค้าขาย กรรมกร ทาส และพ่อค้าต่างชาติ จะไม่ได้รับการศึกษาในโรงเรียน การศึกษาคั้งเคิมของชาวเอเธนส์ในโรงเรียนนั้นส่วนมากจะเป็นการสอนที่เป็นหลักเกณฑ์ คือ ครูไวยากรณส์สอนเรื่อง อักษร การสอนในโรงเรียนเน้นเรื่องคนตรี และยิมนาสติก วิชาคณิตศาสตร์จะสอนเกี่ยวกับมาตราต่าง ๆ การเขียนของชาวเอเธนส์แต่เคิมเขียนบนไขซึ่งอยู่ในกรอบไม้ ต่อมาใช้กระดาษปาไปรัสและหมึก เมื่อนักเรียนเขียนจนคล่องแล้วก็จะไปเรียนชั้นที่มีการเขียนตามคำบอกและเรียนบทประพันธ์คลาสสิกซึ่งครูเป็นผู้อ่านให้ฟัง เด็กชาวเอเธนส์จะเริ่มเรียนจากอักษรต่อมาก็เป็นคำวลีและประโยค คำและประโยคดังกล่าวนำมาจากวรรณคดีต่าง ๆ ซึ่งเหมาะสำหรับผู้ใหญ่ การศึกษาแบบกรีกไม่สนใจจิตวิทยาของเด็ก ได้มีการจัดฝึกอบรมเด็กให้เป็นผู้ใหญ่ โดยเฉพาะที่เรียกว่า ไพเคีย ทั้งนี้เพราะจุดมุ่งหมายสูงสุดของกรีกในสมัยนั้น คือ ต้องการที่จะได้มาซึ่งผู้ใหญ่ ไม่ใช่เด็ก สำหรับการอ่านของกรีกในสมัยนั้นนับว่ายากยิ่ง ทั้งนี้เนื่องจากไม่มีช่องไฟระหว่างคำ และไม่มีเครื่องหมายอ่านวรรคตอนเลย ดังนั้นจึงไม่อาจที่จะฝึกอ่านโดยจำคำและวลีต่าง ๆ จากหนังสือให้ชำนาญได้

โรงเรียนที่เด็กชาวเอเชนส์เข้าศึกษาในระยะแรกนั้นมี 3 ประเภท คือ

School of Grammatist สอนการอ่าน การเขียน

เลข และการอ่านบทประพันธ์ของ Homer Hesoid และ Aesop

Music School สอนขับร้อง คนตรี กวีนิพนธ์

Palaestra School สอนกายบริหาร เพื่อทำให้ร่างกาย

แข็งแรง สมบูรณ์

2. การศึกษาระดับมัธยม

เด็กอายุระหว่าง 14 ถึง 17 ปี จะได้เข้ารับการศึกษาในระดับมัธยม วิชาทั่ว ๆ ไปที่ศึกษาในระดับมัธยมของเอเชนส์ได้แก่ วิชาคณิตศาสตร์และไวยากรณ์ ส่วนวิชาวาทศิลป์นับเป็นการศึกษาที่สูงขึ้นไป เด็ก ๆ ต้องเรียนวิชาใช้ลูกคิด เครื่องชั่งน้ำหนัก เครื่องวัดและปฏิทิน คณิตศาสตร์ในระดับมัธยมประกอบไปด้วยเลขคณิต พีชคณิต คาราศาสตร์ และวิชาคนตรีขั้นพื้นฐาน สำหรับวิชาไวยากรณ์นั้นนับว่ารุ่งเรืองกว่าวิชาอื่น ๆ และยังมี การเรียนวรรณคดี ผลงานของโฮเมอร์ เฮเลียค และนักเขียนบทละครต่าง ๆ ส่วนร้อยแก้วในโรงเรียนมัธยมบางแห่งก็นำมาสอนกันบ้าง แต่ก็ยังไม่เป็นที่นิยมกันมากนัก เป็นที่กล่าวว่าแบบฉบับของการศึกษาวรรณคดีกรีกในสมัยนั้นมาจากของโฮเมอร์ ยูริพิทิส เมแนนเคอร์ และเคโมสเฮเนส การศึกษาในระดับมัธยมศึกษานี้ นักเรียนศึกษาวรรณคดีต่าง ๆ โดยฝึกตรวจแก้หนังสือ อ่านเรื่อง อธิบาย และวิจารณ์ วัฒนธรรมของสมัยกรีกโบราณเป็นทางค่านการประพันธ์ร้อยกรอง และวรรณคดีมากกว่าค่านวิทยาศาสตร์ แต่จะเห็นได้ว่าอุดมคติต่าง ๆ และการศึกษาแบบอิสระ รวมทั้งศิลปะหรือวิทยาศาสตร์มีคุณธรรมเป็นพื้นฐาน การฝึกอบรมด้วยวิธีนี้ก็เพื่อเด็กนักเรียนจะได้เตรียมตัวไว้สำหรับชีวิตที่ติดต่อกันไป ส่วนการศึกษาศาสตร์เฮเลนนิสติกและโรมันนั้น เน้นการศึกษาค่านวรรณคดีและวาทศิลป์ รวม

ทั้งการวิเคราะห์ทัศนคติศาสตร์ พืชคณิต คณิตศาสตร์ ส่วนวิชาดนตรีกับยมิมนาสิกนั้นได้ให้ความสำคัญน้อยกว่าวิชาอื่น ๆ การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาของเอเธนส์ได้มีมาจนกระทั่งปลายศตวรรษที่ 15 จึงไม่มีการศึกษาในระดับมัธยมอีกต่อไป

เด็กผู้ชายที่ร่ำรวยก็จะออกไปทำการค้า และใช้เวลาให้หมดไปกับการขี่ม้า ว่ายน้ำ หรือล่าสัตว์ แต่เด็กผู้ชายบางคนที่มีหัวสมองก็ยังคงศึกษาต่อไป และได้สร้างสรรค์ผลงานอันมีคุณค่าไว้ให้ชนรุ่นหลังได้ศึกษาต่อไป ในตอนนี้พวกโซพิสท์ก็ได้เริ่มมีบทบาทเกี่ยวกับการศึกษาขึ้นโดยพวกเขาได้ทำการสอนวิชาต่าง ๆ มากมาย โดยรับค่าธรรมเนียมนในการสอน พวกโซพิสท์เป็นผู้มีความคิดริเริ่มและนับว่าเป็นครูที่มีคุณสมบัติเหมาะสมสำหรับสอนในระดับมัธยมศึกษา พวกเขาต่างไปจากพวกครูปรัชญาทั้งหลายในสมัยก่อน ๆ มา คือพวกเขาสามารถปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายของตนได้มากกว่า พวกโซพิสท์เป็นพวกมีความคิดเป็นอิสระ ไม่ยึดมั่นในอุดมคติแห่งเทพเจ้าดั้งเดิมทั้งหลายทั้งปวง พวกโซพิสท์สอนไวยากรณ์ วาทยศิลป์และภาษาถิ่นต่าง ๆ ตลอดจนวิชาคณิตศาสตร์และดนตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาวาทยศิลป์นั้น พวกโซพิสท์เชี่ยวชาญเป็นพิเศษ จนบางครั้งพวกนี้ใช้วิชานี้จนกระทั่งละทิ้งข้อเท็จจริงไปก็มี พวกโซพิสท์มีอิทธิพลต่อการศึกษาเป็นอย่างมาก และถือกันว่าพวกเขาเป็นผู้นิ่งในจำนวนผู้คนพบ การศึกษาที่เกี่ยวกับมนุษย์และมนุษยชาติ

3. การศึกษาในชั้นสูง

ในสมัยศตวรรษที่ 5 นั้น เมื่อเด็กมีอายุ 18 ปี ก็จะต้องเข้าฝึกเป็นทหารเป็นเวลา 2 ปี ในสมัยนั้นเอเธนส์เกิดศึกสงครามอยู่เสมอ ๆ จนกระทั่งมีความจำเป็นจะต้องเกณฑ์ทหาร ต่อมาเมื่อสงครามของกรีกเริ่มสงบลง และมีการใช้ทหารจ้างจากกองทัพของชาวต่างประเทศ ทำให้ความจำเป็นในการเป็นทหารของกรีกลดลง และเมื่อ 388 ปีก่อนคริสต์ศักราช หลังจากที่เอเธนส์ได้รับชัยชนะ

เป็นช่วงระยะเวลาที่ใช้ทหารอาสาสมัคร พวกทหารอาสาสมัครนี้จะปฏิบัติภารกิจเพียง 1 ปีเท่านั้น ในเวลาต่อมาได้มีการพัฒนาการฝึกแบบทหารทีละเล็กละน้อยมาใช้เป็นแบบของการจัดการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย นักศึกษาค่าง ๆ จะฝึกอบรมแบบทหาร แล้วถึงจะมาแข่งขันกันในการเรียนในสถานศึกษาค่าง ๆ เช่น สถานศึกษาของเพลโต ของอริสโตเติล หรือโรงเรียนที่โสเครติส จัดตั้งขึ้น ต่อจากนั้น นักศึกษาจะได้เริ่มศึกษาแนวทางปรัชญาของพวกโสเครติส หรือรับแนวทางปฏิบัติ ซึ่งเป็นค่านิยมของพวกโซพิสท์ "มหาวิทยาลัย" ของเฮเซนส์ เป็นสถานที่รวบรวมนักศึกษาหนุ่ม ๆ ซึ่งประกอบด้วยปรัชญาเมธีอิสระ และนักศึกษาวาทศิลป์ รวมทั้งพวกที่ดำเนินรอยตามทั้งหลาย การศึกษาในระดับสูงนั้นเป็นการสอนโดยเน้นหนักเกี่ยวกับวาทศิลป์ ให้ความสำคัญของความไพเราะของภาษาและวรรณคดี พร้อมกันนั้นได้ศึกษาปัญหาต่าง ๆ ของสังคม สำหรับปัญหาของรัฐนั้น เพลโตและอริสโตเติล เป็นผู้นำแนวทางปรัชญาเข้ามาใช้ในเวลานั้น

การศึกษายุคใหม่

เริ่มเมื่อ 479 ปีก่อนคริสตกาล หลังจากกรีกรบชนะเปอร์เซีย กรีกในสมัยนั้นมีความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการเป็นอย่างมาก ชั้นชั้นกรรมกรพออ่านออกเขียนได้ มีการปรับปรุงการศึกษาใหม่เพื่อให้ได้ผลดียิ่งขึ้น การศึกษาสอนให้ชนในชาติรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเอง มีความประพฤติดี และมีเสรีภาพในการเลือกเรียนตามที่ตนชอบ

การศึกษาจัดเก็บ 3 ระดับ คือ

1. ระดับประถมศึกษา (Grammatist) เริ่มตั้งแต่อายุ
- 7 - 13 ปี สอนให้ อ่าน เขียน เลข และขับร้อง

2. รัศมีมัธยมศึกษา (Grammaticus) เริ่มตั้งแต่อายุ 13 - 16 ปี การศึกษาในระดับนี้สอนให้เรียนรู้คำกริยา ไวยากรณ์ เรขาคณิต วากเขียน คนตรี

3. รัศมีอุดมศึกษา เริ่มตั้งแต่อายุ 16 ปีขึ้นไป การศึกษาระดับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

- สอนคำถ้อยวาจาศิลป์ (Rhetoric School) สอนโดยพวก โซฟิสต์ (Sophists)

- สอนคำถ้อยปรัชญา (Philosophical School) สอนโดย Socrates, Plato และ Aristotle

พวกโซฟิสต์ (Sophists) เป็นคนต่างคำวาทที่เข้ามาทำมาหากินด้วยการสอนหนังสือ โดยการบรรยายให้ฟังเป็นกลุ่มไม่เกิน 10 คน วิชาที่สอน คือ คณิตศาสตร์ การวาทศิลป์ เรขาคณิต วาทศิลป์ และคนตรี เป็นต้น พวกโซฟิสต์ถือว่าผู้ที่มีความรู้จะรู้ว่าอะไรคืออะไรชั่ว โดยไม่มีการอบรมด้านศีลธรรม เป็นสาเหตุให้คนเป็นคนเห็นแก่ตัวมากขึ้น

โซเครตีส (Socrates 469 - 399 ก่อนคริสตกาล) เป็นชาวเอเธนส์ เกิดเมื่อ 469 ปีก่อนคริสตกาล ตรงกับสมัยที่นครเอเธนส์กำลังเจริญรุ่งเรือง เป็นศูนย์กลางของศิลปวิทยาการต่าง ๆ ในระยะนี้ความสนใจคำถ้อยปรัชญาของชาวกรีกเปลี่ยนไป คนเริ่มหันมาสนใจความจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับมนุษย์ มีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความคิดและการปฏิบัติของมนุษย์มากกว่าที่จะค้นคว้าความจริงเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล โซเครตีสเป็นบุคคลหนึ่งที่สนใจปรัชญาทางคำถ้อยและไวยากรณ์ศึกษาค้นคว้าหาความจริง และสิ่งที่ถูกที่ควรที่มนุษย์พึงยึดถือในทางปฏิบัติ โซเครตีสได้รับการยกย่องให้เป็นบรมครูสั่งสอน

สาธุศิษย์โดยมิไครู้สึกหนักเหนื่อย หรือหวังผลตอบแทนใด ๆ โซเครตีสเองมิได้
 ทั้งคนเป็นครูสั่งสอนผู้อื่น แต่ถือว่าตนเองเป็นผู้แสวงหาความรู้เช่นเดียวกับสาธุศิษย์
 ทั้งหลาย วิธีของโซเครตีสชักชวนให้คนขบคิดปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
 ทางด้านศีลธรรมจรรยา โซเครตีสมักจะตั้งคำถามเป็นต้นว่า ความเมตตาากรุณา
 คืออะไร ความยุติธรรมคืออะไร ความดีคืออะไร ความค่าช้าเลวทรามคืออะไร
 เหล่านี้เป็นคำถามที่ทั้งให้สาธุศิษย์ตอบคำคอบอย่างมีเหตุผลทีละชั้น ๆ จนในที่สุด
 สรุปลงได้คำคอบที่ถูกต้องจากคำถาม คำคอบนี้จะทำให้แต่ละคนเข้าใจด้วยตนเองว่า
 ความดีของทนนั้นเกินลูกเพียงใด มีเหตุผลเพียงใด เป็นการก่อให้เกิดความรู้และ
 ฝึกฝนสติปัญญา โซเครตีสได้สั่งสอนชาวเอเธนส์อยู่เป็นเวลาถึง 30 ปี ในที่สุด
 ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ทำลายความเลื่อมใสและศตินิยมของชาวเอเธนส์ คณะลูกขุน
 ได้ตัดสินคดีและมีมติให้ลงโทษถึงตาย โซเครตีสได้ถูกบังคับให้ดื่มยาพิษตายเมื่อ
 ปี 399 ก่อนคริสตกาล

เพลโต (Plato 429 - 348 ก่อนคริสตกาล) เพลโตเกิดเมื่อ
 ปี 429 ก่อนคริสตกาล เป็นศิษย์คนสำคัญของโซเครตีส เพลโตได้เขียนชีวประวัติ
 และผลงานของโซเครตีสไว้มากมาย โซภาษกรีกส่วนวนไพเราะ สละสลวย
 พร้อมทั้งแทรกความคิดเห็นไว้ในส่วนที่เกี่ยวกับรูปการปกครองและการศึกษา
 เพลโตได้เคยเดินทางท่องเที่ยวไปตามที่ต่าง ๆ แถบเมดิเตอร์เรเนียน เมื่อกลับมา
 เอเธนส์ได้ตั้งสำนักเรียนขึ้นที่โรงฝึกพลศึกษาใกล้ ๆ กับกรุงเอเธนส์ ชื่อ
 อะเคเดเมีย สำนักเรียนของเพลโต ชื่อ อะเคเดมิ สำนักเรียนแห่งนี้อยู่ต่อมา
 นานถึง 900 ปี จนกระทั่งเมื่อจักรพรรดิจัสติเนียนได้มีบัญชาให้ปิดโรงเรียนต่าง ๆ
 ในปีคริสตศักราช 529 รวมทั้งสำนักเรียนอะเคเดมิของเพลโตด้วย เพลโตได้
 เขียนหนังสือชื่อ "สาธารณรัฐ" (Republic) ซึ่งเป็นที่นิยมศึกษากันมาก

เพลโตได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรัฐในอุดมคติ รัฐดังกล่าวมีรูปแบบการปกครองและการบริหารงานตามทัศนะทางปรัชญาของเขา รัฐของเพลโตวางอยู่บนรากฐานของความยุติธรรม ซึ่งจะก่อให้เกิดระเบียบทั้งปวง หน้าที่ของรัฐคืออำนวยความสะดวกเพื่อส่วนรวม รัฐดังกล่าวจำต้องมีขนาดกำลังพอดีและประกอบขึ้นด้วยประชาชนที่ทำหน้าที่ต่างกัน 3 พวก คือ

1. พวกกรรมกร มีหน้าที่จัดหาสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตให้แก่คนในรัฐ
2. พวกนักรบ มีหน้าที่เป็นนักรบ ป้องกันประเทศ
3. พวกนักปราชญ์ ทำหน้าที่ปกครองเพื่อผลประโยชน์ของคนทั้งปวง

เพลโตได้กล่าวถึงการศึกษาว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการปกครองบ้านเมือง รัฐควรจะควบคุมการศึกษาของเยาวชนอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้เพื่อผลิตคนออกมาปกครองบ้านเมืองด้วยความสามารถเยี่ยงปราชญ์ในรัฐตามอุดมคติของเพลโตนั้น สถาบันต่าง ๆ อันจะก่อให้เกิดความเห็นแก่ตัว เช่น ทรัพย์สินเอกชนทั้งหลายให้ยกเลิก สังคมตามแบบของเพลโตมีลักษณะหลายอย่างคล้ายสังคมของนครรัฐสปาร์ตากล่าวคือ เสรีภาพส่วนบุคคลของอุทิศให้แก่ผลประโยชน์ของรัฐโดยสิ้นเชิง นอกจากนี้เพลโตยังได้ชี้ให้เห็นว่า ช่วงปีแรก ๆ ของชีวิตนั้นนับได้ว่าเป็นระยะเวลาสำคัญยิ่ง ว่าเป็นเวลาที่กำลังจะสร้างอุปนิสัยต่าง ๆ ในช่วงระยะเวลานี้เป็นเวลาที่เด็กกำลังเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ดังนั้น จึงควรให้ความดูแลเอาใจใส่กับสุขภาพร่างกายของเด็กเป็นอย่างดี เพลโตได้กล่าวอีกว่า วิชาดนตรีและวิชาวรรณคดีเป็นวิชาที่เหมาะสมกับการพัฒนาทางด้านอารมณ์และจินตนาการ ส่วนวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์นั้นเป็นวิชาที่ช่วยในด้านการเตรียมสมองในการเรียนวิชาปรัชญา

อริสโตเติล (Aristotle 384 - 322 ก่อนคริสตกาล)

เกิดที่แคว้นเทรซ เมื่อปี 384 ก่อนคริสตกาล ได้เคยศึกษาที่สำนักเรียนอะเคเดมี

ของเพลโตเป็นเวลา 18 ปี และได้เคยถวายการศึกษาแก่พระเจ้าอเล็กซานเดอร์แห่งมาซิโดเนีย (เมื่อนครรัฐต่าง ๆ ของกรีกเสื่อมลงและอาณาจักรมาซิโดเนียเจริญรุ่งเรืองขึ้นนับตั้งแต่มัยของพระเจ้าฟิลิป พระราชบิดาของพระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาราช ได้ทรงทำการปราบปรามขยายอาณาเขตออกไปอย่างกว้างขวาง) เป็นเวลา 4 ปี เมื่อพระเจ้าอเล็กซานเดอร์เสด็จขึ้นครองราชย์แล้ว อริสโตเติลก็ได้กลับมายังเอเธนส์ ได้ตั้งสำนักเรียนลิเซียม (Lyceum) ขึ้นใกล้กรุงเอเธนส์ อริสโตเติลสอนนักเรียนโดยเดินป่าชุกถากกลับไปกลับมาตามทางเดินเท้าที่ร่มรื่น กลุ่มนักเรียนเดินเรียนเรียกว่า Peripatetic ซึ่งมาจากภาษากรีกว่า Peripates แปลว่าเดิน

อริสโตเติลเป็นผู้สนใจในวิชาความรู้แทบทุกแขนง และได้เขียนหนังสือเกี่ยวกับความรู้เหล่านั้น เช่น คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ การารศาสตร์ พฤษศาสตร์ รัฐศาสตร์ ชกรรมจวิทยา ตรรกวิทยา วิชาวาทยศิลป์ และอื่น ๆ อีกมาก อริสโตเติลได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้มีมันสมองที่รอบรู้ ได้รับสมญาว่าเป็นบิดาแห่งศาสตร์สมัยใหม่ ส่วนเพลโตได้รับสมญาว่าบิดาปรัชญาสมัยใหม่

อริสโตเติลได้เขียนตำราไว้ 3 เล่ม คือ The Politics, the Ethics และ Organon The Politics เป็นตำราที่กล่าวถึงเรื่องการจัดการศึกษา มีหลักสำคัญว่า การศึกษาต้องเป็นหน้าที่ของรัฐ เด็กที่มีอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องให้การศึกษาอบรม ส่วนตำราอีกเล่มหนึ่งคือ the Ethics นั้นกล่าวถึงศาสตร์แห่งการทำหน้าที่ และ Organon เป็นตำราที่กล่าวถึงหลักตรรกศาสตร์ ตำราทั้ง 3 เล่มนี้ นักการเมือง นักการศาสนา และนักวิทยาศาสตร์ ได้ใช้เป็นตำราในสมัยต่อมา

ตามที่ได้อธิบายถึงแนวคิดทางการศึกษาของ โซเครตีส เพลโต และอริสโตเติลมาแล้ว จะเห็นได้ว่าปรัชญาเมธีกรีกทั้ง 3 คนนี้มีความมุ่งหมาย ให้การศึกษาเป็นไปในด้านจริยศึกษา การพัฒนาคนให้มีความเจริญงอกงามทั้ง ร่างกายและจิตใจ เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างราบรื่น